

14300

РИБАРСТВО

И ОТРАСЛИТЕ МУ

Им. 14365

ГОДИНА I
КНИЖКА I.

ИЗДАВА:

ЯНУАРИЙ
1923 ГОД.

Директора на Практическото Рибарско Училище

Б. Станев.

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕН КОМИТЕТ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Пенчо Дренски. „Нашите професионални здружения (кооперации) по Дунава и Морето“. Костов. „Рибовъдство“. Г. Славянов. „Рибарска статистика“. А. Нечаев. „Към историята на тралното риболовство в Черно-море и по въпроса за запазване на рибарските мрежи“. Д-р Иванов — Бургас. „По вноса на рибарската прежда“. Превод от немски Б. „Морското риболовство през 1921 год. в Англия“. Зап. Лейтенант Иванов Сава. „Сведения на старите писатели за рибарството в Черно-море“. „Рибно тържище и книжнина“.

ВАРНА
ПЕЧАТНИЦА „СВЕТЛИЦА“
1923 г.

РБ 338

Кжм Г. г. абонатите.

От 1 Януарий 1923 година почна печатането на рибарското списание „Рибарство и отраслите му“, което през 1923 год. ще излезе в 10 книжки, формат 24 31 см. и в размер от 2 — 3 коли една.

Списанието ще има за главна цел: **а)** да даде възможност на рибарите да се изкажат чрез своя орган по всички болни въпроси, **б)** да сплоти рибарите и рибарските кооперации в цялата страна, като развие единодушие и единомислие, **в)** да държи в постоянна връзка отделните наши рибари помежду си и с производителите или търговците на разни рибарски артикули, **г)** да повдигне рибаря в професионално отношение чрез запознаване с всички нововъведения в областта на рибарството и консервирането на рибата приложени в чужбина и у нас, **д)** чрез ред популярни статии да запознае обществото и рибното стопанство.

Списанието ще даде на читателите си ред статии — оригинални и преводни, които да третира горните точки. Освен това в списанието ще има и следните специални отдели: „**Кореспонденции от разни рибарски центрове в страната**“ чрез които ще държи читателите в течение на всички новини по рибарството; „**Запитвания и отговори**“, в които ще се дават отговори на всички въпроси, повдигнати от нашите рибари; „**Рибарски книгопис**“ в който ще се дава сведения за нашата и чужда литература по рибарството.

Годишен абонамент.

За вътрешността	100 лева.
За странство	200 лева.
Цена за отделен брой за България	15 лева.

Абонамента може да изпраща на два пъти: при записването 50 лева и след получаването на брой 3 — 50 лева.

На настоятелите, а такъв може да бъде всеки, който запише 10 и повече абонати се прави 15% отстъпка.

Настоятели, които ще са съгласни да събират обявления за списанието, трябва да съобщят това в редакцията, която ще им изпрати необходимите пълномощия. От събраните за обявления суми на пълномощниците се прави 25% отстъпка.

От абонамента и обявленията не може да се одържа за пощенски разноси.

За обявления в списанието се плаща:

За еднократна публикация цела страница	400 лева.
За еднократна публикация 1/2 страница	240 лева.
За еднократна публикация 1/3 страница	130 лева.
Малки обявления за кв. см. 1 — лв.	
За три и повече публикации 10% отстъпка.	

От Редакцията.

Излиза 10 пъти в год.
Годишен абонамент
100 лева.
За странство 200 лева.
Отделен брой 15 лева.

РИБАРСТВО И ОТРАСЛИТЕ МУ

За еднократно публикуване на обява се плаща:
пета страница 400 лева
полов. " 240 "
четвърт. " 130 "
малки обяви кв. с. м. 1 лв.
За три и по-малко публикации
цените правят 10% отстъп.

Книжка 1.

ЯНУАРИ 1923 год.

Годиша 1.

изв. 14365 [57] С Ж Д Ж Р Ж А: XIV 3539

Пенчо Дренски. „Нашите професионални сдружения (кооперации) по Дунава и Морето“. Костов. „Рибовъдство“. Г. Славянов. „Рибарска статистика“. А. Нечаев. „Към историята на тралното риболовство в Черно-море и по въпроса за запазване на рибарските мрежи“. Ид-р Иванов — Бургас. „По вноса на рибарската прежда“. Превод от немски Б. „Морското риболовство през 1921 год. в Англия“. Зап. Лейтенант Иванов Сава. „Сведения на старите писатели за рибарството в Черно-море“. „Рибно тържище и книжнина“.

Пенчо Дренски.

Нашите професионални рибарски сдружения (кооперации) по Дунава и морето.

Направим ли бегъл поглед върху развитието на риболова в държавите, които се славят с добре развито риболовство, каквито са: Англия, Холандия, Швеция, Норвегия, Франция, Германия и пр., ще видим, че риболова в тях преди много години, малко се е различавал от риболова в нас днес. В тях едно време, както и в нас сега, като оставим всичко друго на страна, ще видим, че обикновено търговеца на риба, или предприемача на блатата, които притежават средствата и инвентара, са раздавали на рибарски тайфи всичкия им потребен инвентар за работа, срещу което тайфата се е задължавала да дава на уговорени, обикновено много ниски цени всичката наловена риба само тем. Освен това, понеже рибарите, както е известно, имат пари само през рибарските сезони, 1—2 пъти през годината, през останалото време търговецът или предприемачът, или както ги наричат „чорбаджиите“, им дават пари аванс за техния ежедневни нужди през нериболовните месеци. Често за същата цел „чорбаджиите“ за нуждите на своите рибари, откриват и специални рибарски лавки, от където им се отпускат продукти на кредит. По такъв начин рибарите незабелязано се натоварват с дългове, които те никога не могат да изплатят и остават вечно длъжници на тях си кредитори. По такъв начин рибарите от година на година все повече затъват в дългове и в безнадеждността да ги изплатят, често намират утеха в кръжмата. И благодарение на тази постоянна икономическа зависимост, днес рибарите се ползват с не добра репутация между населението.

В странство рибарите чрез сдружения и поддръжка на държавата, отдавна са се освободили от това икономическо робство и полека-лека, чрез школуване, са се превъзпитали във всяко отношение. Най-рано от това положение са излезли риболовците в Холандия и Англия, по сетне в Швеция, Норвегия, Франция и Италия, а едва преди 40—50 години и Германия, където Главно риболовно дружество, което ръководи всички мероприятия по риболовството в тази страна, е обрнало особено внимание на рибарското съсловие и

се е погрижило да подобри, преди всичко материалното му положение. И в тоя промежък от 40—50 години, благодарение икономическото, моралното и численното засилване на рибарското съсловие, преди войната, а и днес Германия е застъпнала наред и съпернички на първите рибарски народи: Англия, Холандия и Норвегия.

Наченки от рибарски сдружения в нас съществуват от отдавна, особено в по-големите рибарски центрове: Свищов, Бургас, Варна и другде. Наистина тия рибарски сдружения са се появили отначало случайно и са били продукт на нуждата. Те са били естествени организационки, по-скоро опити към такива, които не са почивали на никакви съществующи закони и правилници за правоотношенията на съставляващите ги членове. Тяхното движение е било стихийно и естествено, изникнало от долу. Целта им първоначално е била взаимопомощта при излавянето на рибата, а по-после и за съвместна борба против икономическата си зависимост, главно да бждат господари на труда си и на рибата, която ловят; да могат свободно да я изнасят на търг, където да получи естествената си цена, от която да вземат справедливия си дел. Така че, първоначално рибарските тайфи у нас от 3—5—12 човека, обединени с общ труд, а често и с общ инвентар, са имали за цел да ловят риба и да се защитават против експлоатацията на кредиторите си.

Тия обичайни организации, които и днес съществуват на много места край морето и Дунава, са се отличавали със своята ограниченост и непостоянност, защото за техните цели са били потребни само определено число риболовци: 3, 5 или 12 човека, ни повече, ни по-малко. Такива са и обичайните сдружения по брега на морето за използване на сезонните риби: скомбрия, паламути и пр. с даляни, които се състоят от различно число членове. Подобно сдружение представлява и сапканджалжа през есента и зимата в Геведженското блато. Естествено е, че при такава ограниченост тия организации не са могли да бждат дей-

ни и трайни, с по-далечни задачи за подобрене материалното положение на риболовците.

При все това, още от самото начало, те са проявили известна дейност и са дали добри резултати за рибарите. Тия резултати, според събраните сведения, са били следните:

1) Вероятно към началото на 70-те години, под натиска на това движение на риболовците, „чорбаджиите“ са били принудени да направят известни отстъпки на тайфите риболовци, като са се съгласили да се изнася уловената риба на търг и от получената цена на търга да се отбива „пая“ на риболовците. Преди това всичката риба уловена от една тайфа, е била право на чорбаджията — кредитора или предприемача, който я е вземал по предварително уговорени много ниски цени.

2) Втора придобивка от това движение е била и тая, че риболовците са наложили шото при търговете да могат да вземат участие всички риболовци от тайфата, на която рибата се продава, но на „чорбаджията“ с чиито мрежи е ловена рибата, не се позволявало да участва в тоя търг, за да не даде повод да се мисли, че влияе с участието си, да се не явят много конкуренти и следователно да купи рибата той на ниски цени.

3) Трета една придобивка е била и тая, че в мнозина риболовци се пробудило съзнанието за по-голема самостоятелност и мнозина сами или съдружно се снабдили със свой мрежи и лодки, прибрали свои другари и са риболовствували при по изгодни условия.

Тия придобивки и днес съществуват. И до ден днешен обичайно право е без публичен търг да се не продава и не соли рибата. При все това нашите риболовци почти всякога са били експлоатирани и мамени от своите кредитори, които в повечето случаи са били наематели на блата или райони, рибопродавци и вжобше от рибарския търговски еснаф, който чрез разни машинации не само на кантаря при тегленето на рибата, но и при търга са се съгласявали да не наддават и искусствено да поддържат ниски цени, след което вземали рибата на безценница по споразумение я поделели помежду си.

В последните години, особено тия след войната, се направи чувствителна крачка напред. Без никаква подкрепа от вжн, от страна на държавата или общините на много места в нас, съществуващите в известни райони малки рибарски сдружения и тайфи, по свои почин, естествено и непринудено се групираха и обединиха и по такъв начин се образуваха редица чисто обичайни професионални трудови рибарски сдружения на по-широки начала, обединени с общ труд и общ инвентар, без никакви устава и правилници за правоотношенията на съставляващите ги членове, които се нарекоха кооперации. Такива без никакъв потик отвън и от горе се образуваха в Лом — „Есетра“, Свищов — „Моруна“, Варна — „Български риболовец“, Бургас — „Шаран“ „Български Черноморски риболовец“ и пр. по после тези рибарски кооперации се снабдиха с устава, изработени съгласно закона за кооперативните сдружения.

Едновременно с това държавата респективно Министерството на Земледелието и държавните

имоти протегна ръка на тия сдружения и им обеща пълна подкрепа. Интригите обаче на досегашни предприемачи, рибопродавци, посредници и разни заблудени лица забавиха с няколко години подкрепата на държавата.

През м. Януари 1922 год. се гласува и прие новия закон за рибарството, публикуван в брой 235 на Държавен вестник, в който ясно и категорично Професионалните рибарски сдружения се подкрепят и подпомагат от Държавата. Предвидени са ред положения, които заздравяват рибарското съсловие и го правят независимо и самостоятелно. Най-важното от тях е, че на професионалните рибарски сдружения, които представляват солидна организация, се дават блатата под концесия за срок от 5 до 15 години. Предвиждат се също за новоосновани рибарски сдружения по морето помощ от държавата 50% от риболовния им инвентар, а тия по сладките води — 20% от същия. За децата сираци от войната, или тия на рибарски семейства се откри вжв Варна и 1-во Българ. Практическо Рибарско у-ще, чрез което риболова по морето ще се тури на съвременни научни начала и нашите рибари ще се превъзпитат и школуват. За да се засили рибарския елемент численно, предвидено е и заселването на нашето крайбрежие с българци. За да може по-нататък държавата да улесни и съдейства идеята за сдружението на рибарите в професионални рибарски кооперации, изработи един общ устав за рибарските сдружения по блатата край Дунава и морето. А напоследък на здрави и солидни кооперации, Министерството на Земледелието и държавните имоти даде под концесия от 5 — 10 години известни блата край морето и Дунава. С една дума, даде се пълна подкрепа на идеята за икономическото, моралното и численното засилване на рибарското съсловие, чрез което се цели да се създадат по добри условия за рационално използване рибните богатства в страната, модернизирание на нашето рибарство и поставянето му на съвременни научни начала.

Общеприето е, че майката на сдруженията е нуждата. Макар и късно, тая нужда съзнаха и нашите риболовци. И от сдруженията към които те прибегнаха имат вече резултати.

Най-първо те обединиха почти всички рибари по професия и представляват вече добре организирани сдружения, с образцова дисциплина и наредби за вътрешния ред.

Най-важния успех обаче се състои вжв факта, че много от тех с успех отстраниха лихварите и посредниците — търговци на риба. Само този резултат би бил достатъчен да накара да престанат интригите против тия рибарски сдружения и да се не смятат те за случайни сдружения, плод на общото течение към коопериране.

По-нататък тия професионални рибарски сдружения са се нагърбили и с тежката задача да почистят, снабдят със съоръжения за задържане на водата и лесно излавяне на рибата и по такъв начин да увеличат и засилят риболова в тех, Бждащото ще покаже до колко те ще успеят в тия си начинания.

Безспорно е, че за да могат да се оползотворят най-рационално всички морски, речни и блат-

ни продукти, необходим е голям инвентар, големи капитали и много труд. А понеже нашето рибарско население, заселено край бреговете ни, поединично не може да има нито първото, нито второто, за да може да оползотвори по рационално третото — свой собствен труд — е прибегнало до сдруженията. чрез които ще се сдобие с необходимия капитал и инвентар. В това отношение по-

вечето от сегашните рибарски кооперации са постигнали четвърти голем успех; много от тях днес разполагат със свой собствен капитал и инвентар, които те постепенно развиват и уможават.

За да се види колко голям е този успех за рибарските кооперации, ще дадем следните цифри за състоянието на кооперациите преди една година при даването на концесията и сега:

Име и район на действие	Кога е основана	Състоянието при основаването		Състоянието към 31. XII. 1922 г.		Забележки
		капитал	членове основатели	капитал	членове	
1. Моруна Свищов	15. I. 1920 г.	17,480	34	247,000	53	Инструменти за около 200,000 лв.
2. Дойранско езеро Свищов	1. I. 1922 г.	11'800	30	114,345	37	Инструменти за около 100,000 лв.
3. Карабоназ с. Гяланци-Никоп.	16. V. 1921 г.	29,800	19	128,000	51	Инструменти за около 250,000 лв.
4. Есетра Лом	1920 год.	3,600	21	48,385	29	
5. Шаран Бургас	5. VI. 1919 г.	49,506	18	171,873	48	
6. Черноморски риболовец — Бургас	1920 год.	—	71	—	—	
7. Български риболовец — Варна	V. 1921 год.	13,000	10	105,584	57	
8. Надежда — Варна	IV. 1920 год.	—	15	74,245	17	
9. Успех — Варна	1. X. 1922 г.	—	139	—	139	

След като подобрят и засилят риболова в блатата и след камо се засилят материално, те имат още една по-далечна задача — да навлезат в морето и да развият морското риболовство, особено това на далечното открито море. Тая част на първо време ще се падне на ония сдружения, които са край морето и преди всичко на Рибарското училище във Варна, питомците на което се възпитават и обучават именно в това направление.

Така бавно, но сигурно крачат напред рибарските сдружения в нас, доброволно завладяват целото население край бреговете, което се занимава с рибарство, организират го, заздравяват го и така постепенно, без рискове и сътресения, по еволю-

ционен начин, подготвят условията към по-голема социализация на това обществоно благо — рибарството, към едно по справедливо и равномерно разпределение на същото към по-добро възнаграждение на труда. А това е безспорно, едно културно дело от първостепенно значение, на което всички трябва със съчувствие и доверие да гледаме. Особено държавата в случая трябва да погледне с по-големо доверие на тях и най-важното, трябва да успее да отстрани всички вредни влияния и интриги, идящи от вън, главно от всевъзможни псевдокооперации и от досегашните кредитори на риболовците, които не могат да бъдат доволни от новосъздаденото положение.

Костов.

(РИБАРСТВО.) *Риболовство*

За изкуствено рибовъдство и уреждане на изкуствени рибници у нас по-рано почти нищо не е направено. Появилата се тук-там частна инициатива в това направление е останала само желание, или скоро е замирала без резултат. Това не малко се дължи на самите инициатори. Последните без да притежават нужната подготовка, или поне да се ползват от чуждата ихтиологична литература, са започвали новата, едва позната за тях работа. Друга още по съществена причина е била липсата на специално законоположение, което да поощрява тоя клон от народното ни стопанство и най-вече да го гарантира от чуждо посегателство и умишлена повреда.

Успеха на едно рибно стопанство зависи, преди всичко, от избора на местото и от определяне вида и размера на стопанството, съобразно количеството и качеството на водата в него. Рибното стопанство бива два вида: за летни и за зимни риби. За стопанисване на летните видове риби: шаран, каленик, щука и др., които хвърлят хайверя си пролетно време, се иска сравнително по-топла вода и голямо пространство; за зимните видове риби — пастървите, трябва студена, сравнително чиста вода и за техното стопанисване не се иска голямо пространство. След установяването вида на стопанството, нужно е да се определи какъв вид риба, сам или съвместно с дру-

ги подходящи видове би могло с успех да се отгледват в избраното място, за да бъде то най-рационално използвано. Тия предварителни работи трябва обезпечено да се извършат от специалисти, опитен риборазвъждател*), а да се не оставят на неподготвени инициатори. По този начин само ще се избегне първата причина за не успеха на досегашните опити.

Втората по-съществена причина е вече премахната с влизане в сила на новия закон за рибарството. В него освен, че се предвиждат известни поощрения за изкуственото рибовъдство, като: отпускане държавни места, даване премии до 50%, от разходите, направени за стопанството, освобождаване същото от данък за определен период и пр., но и постановява строги мерки с чувствителни наказания. По този начин се гарантира стопанството против умислена повреда и чуждо посегателство.

Тоя съвременен и доста пълнен закон за рибарството ще послужи за основа на едно по-системно риборазвъждателно дело у нас.

По миналата година в с. Твърдица — Ново-Загорско, по инициативата на училищното настоятелство със съдействието на общината и на М-вото на Земледелието и Държавните имоти е било заводнено от общинската мера едно пространство от около 300 декари. През пролетта в него били пуснати разплодни риби — шаран, доставен от Стралджанското бла-

*) За целта заинтересуваните могат да се отнасят до Министерството на З. Д. Имоти Т. К.

то. Не след дълго рибника вече гъмжал от малки шаранчета, които в края на същото лето достигнали на тегло до 210 грама едното. В края на следната година, второто лето от излюпването им, същите шаранчета били вече повече от $1\frac{1}{2}$ кг. Тоя отличен резултат е насърчил инициаторите, които били вече замислили да заводнят и друго съседно пространство от същата мера. Тук трябва да споменем, че местото на рибника е служило за пасбище, което поради твърде плитката си почва е било съвсем слабо производително, сега, обаче, освен значителния доход, който ще дава рибника, той със своята бистра водна повърхност ще прохладява и краси околността.

Все на същия закон се дължи и създаването през изтеклата година на две рибовъдни станции за пастърви, едната при Рилския манастир по инициатива и средства на Св. Синод, а другата в с. Устово — Пашмаклийско, по инициатива и средства на местната рибовъдна кооперация. Двете тия рибовъдници действуват вече и имат за задача да отглеждат ежегодно по изкуствен начин потребното количество малки пастърви за зарибяване околните реки и доставят такива за отглеждане в изкуствените рибници.

Нека се надеваме, че при наличността на множество частни и обществени места, годни за рибни стопанства, под закрилата и с поощренията на закона за рибарството, в скоро време ще напредне тоя толкова доходен и тъй занемарен до сега клон от народното ни стопанство.

Г. Славянов.

РИБАРСКА СТАТИСТИКА.

Рибарството обемащо в себе си четири области на народното стопанство: риболовство, рибовъдство, рибна индустрия и рибна търговия, е заемало в нашето близко минало, пак и сега заема, едно второстепенно и даже третостепенно място в стопанския ни живот и развитие. Неговото значение е бивало винаги много слабо ценено. Като земеделски и скотовъден народ ние сме ценили само земята и нейните богатства, съвършено изоставяйки голямата водна площ, която ние притежаваме под вид на реки, езера, блатата и море; водните богатства са били за нас непознати, чужди; ний не сме се стремили към тях, не сме ги търсили и още по-малко разработвали тъй, както разработваме земята.

Благодарение на тая ни немарливост ние имаме днес почти съвършено обезрибени реки и запустели блатата; рибата, тъй обичана от народа ни, като храна, е станала недостъпен лукс; собственото ни производство далеч не е достатъчно да задоволи нуждите на вътрешния пазар, а сме принудени да внасяме риба и рибни произведения от вън.

За щастие, обаче, напоследък тая немарливост почва да се съзнава, голямото значение на рибарството за стопанското ни преуспяване не се отрича вече от никого, напротив между ръководителите на народостопанската ни дейност все по-вече и по-вече си пробива път правилното схващане, че рибарството може и трябва да заеме второ място след земледелието и скотовъдството в нашето икономическо развитие. Тоя път на правилно схващане даде и първите свои реални резултати: подмятания дълги години наред из канцеларията на министерствата и на-

родното събрание сравнително модерен законопроект за рибарството, най-сетне стана закон; откри се и първото практическо рибарско училище у нас. По тая начин ний вече имаме от една страна правилната основа — закона, върху която ще развиваме рибното си стопанство, а от друга — имаме и един извор за създаване и попълване на рибарското съсловие — училището, което покрай това си право назначение, ще пръска между народа и просвета върху широките области на рибарството. В тая си задача училището има вече и ценни сътрудници: Българският Народен Морски Сговор от една страна и младото списание „Рибарство и отрасли му“ — от друга страна.

Но има още един твърде важен елемент, макар може би и не от първостепенно значение, без който не е възможно едно правилно развитие на практическото рибарство и на неговото научно обосноваване, това е статистиката. Нейната роля в съвременната наука и практическия живот е огромна. Без нейното ценно съдействие е невъзможно и немислимо тъй бързото развитие на днешната материална култура. Това грамадно значение на статистиката се съзнава от всички културни народи, съзнато е то и у нас; нашата дирекция на статистиката по своята уредба стои на една завидна, даже и за по-напреднали от нас страни, висота. Но за съжаление, дейността на дирекцията до сега е била посочвана главно само върху земледелието и свързаните с него промишлени, индустриални и търговски области, изоставяйки далеч на заден план водните ни богатства и тяхното използване. Вината, обаче, не е на самата ди-

рекция, а на тия учреждения върху които е лежала или е трябвало да лежи грижата за разработване на водните богатства; не отдавайки нужното внимание на тия богатства, естествено е, че те не са събрани и никакви статистически материали или ако са събирали такива, то това е ставало по един съвсем несериозен начин.

До сега статистическите данни върху риболовството у нас са били събирани главно чрез административните, а по-после и финансови власти, при това без каквато и да било системност или ред. В миналото ни има куриози, когато уловеното количество риба за цял един окръг и за цяла година е бивало показано само с 4 килограма. Предписания и окръжни са се писали разбира се много, но техният резултат винаги се е свеждал почти към нула. И днес ние знаем за нашето риболовство много по-малко от колкото за която и да било друга област на нашето стопанство.

Какво количество и какви видове риба се лови годишно в нашите реки, в езерата, в блатата край Дунава и Черно-море, в самият Дунав и морето; с какви уреди се лови рибата; колко и какви са нашите професионални рибари; как се разпределят те по местожителство, народност, образование, състоятелност и т. н.; какви са цените на рибата на нашия вътрешен пазар; как е разпределена консумацията на рибата по области, по състояние, по видове и т. н.; какви са приходите за народното стопанство и държавното съкровище от риболовството; каква и колко риба се внася и изнася; откъде се внася и за къде се изнася рибата; и още цял ред такива въпроси може да се поставят, на които положителен отговор от никъде не може да се получи. Ние сме в пълна мъгла по отношение на всички тия области. С какви данни би си послужил ученият, финансиста, общественника или най-сетне практика производител, индустриалец или търговец, ако би искал да изследва нашето риболовно дело и в зависимост от това да насочи своята бъдеща научна, обществена или стопанска дейност? Такива данни той би трябвало да търси или чужденците или да вземе крайно неточните и съвсем оскъдни наши данни разхвърлени из канцелариите и архивите на държавните ни и общински учреждения или случайно проникнали в най-разнообразни официални, обществени или научни периодически издания. При това всички тия данни са дадени често пъти под такъв вид и в такава форма, че тяхното използване или е съвсем невъзможно или трябва да се положи твърде сериозен труд за да станат те използвани. Така напр. при данните от общите преброявания на населението, извършвани в края на всяко петолетие, риболовците са смесени с ловците; кои и колко са производителите рибари и кои и колко са спортистите ловци — това е задача, която трябва да се разреши на угад.

От къде и как трябва да се събират статистическите данни, това е един голям въпрос, на който не може да се отговори с няколко реда в едно периодическо списание, Министерството на земледелието и държавните имоти заедно с дирекцията на статистиката трябва да изработят метода, системата и общия план за събирането на тия данни; настоящата статия цели само да повдигне въпроса и даде някои общи насоки и указания.

С новия закон за рибарството е турено едно хубаво начало за събиране статистически данни:

венчката уловена риба от един определен район се изнася на едно установено място, дето се продава на търг от специален държавен чиновник, който е длъжен да събира точни статистически данни върху вида и количеството на уловената и продавана риба. По този начин за в бъдеще, понеже по вид и количество, ние ще имаме сравнително точни данни за нашето риболовство; точността на данните естествено ще зависи от добросъвестността на чиновника и от действителния контрол на властите върху упражняването на риболовния занаят, а следователно и прекращаването на хищническото и контрабандно риболовство, което и до днес съществува славно по вътрешните реки.

Това начало обаче е недостатъчно, то може и трябва да се разшири. За правилният развой на производството и за едно уместно развитие на риболовното законодателство за в бъдеще, ще бъде необходимо да се знае не само вида и количеството на уловената риба, а още и размерите в дължина и тежест на отделните видове. Така напр. едно систематическо намаляване в улова на едни екземпляри от един и същ вид ще ни покаже съвсем ясно, че риболовството на този вид е насочено по крив път и че в интереса на самите производители ще трябва да се вземат нови или разширят съществуващите защителни мерки. По-нататък, — заедно с размерите трябва да се знаят и точните или поне приблизителни места на уловените видове и количества; по тия места ще може с известна положителност да се установят направлението на главните рибни пътища и съвртанията или гнездата на известни риби. Имайки тия данни на ръка ние, в едно близко бъдеще ще можем да съставим риболовната карта, на известен район, което например за морското риболовство е от особено важно значение.

Събирането на тия допълнителни данни не ще съставлява никакви особени затруднения за същият чиновник, който ще събира и установените за сега данни.

Една твърде важна област е и статистиката върху употреблението на уредите, с които се риболовства.

Такава една статистика би ни дала по-пълна картина както за самото риболовство, тъй и за неговия относителен развой. Тя би позволила съпоставянето и сравнението на резултатите от нашето риболовство с това на същите или приблизително същите видове в по-напредналите в рибопромишлеността страни. Тя би послужила най-сетне като главно ориентиращо средство за пътищата и направлението на развитие за бъдещата българска индустрия на риболовни мрежи, уреди и корабостроение.

Тия статистически сведения ще трябва да се събират отчасти пак от чиновниците при рибните тържища и отчасти от инспекторите по риболовството.

Друга една важна област за изследване, която ще може правилно да се осветли пак чрез статистиката, е социалното положение на рибаря, бил той специалист — занаятчия, работник в риболовните кораби и лодки или работник при обработването на рибата и нейните продукти или пък при приготвянето на риболовни мрежи и уреди. Тук трябва да се установят нещастните случаи и тяхните причини, инвалидността, пределната възраст, смъртността, заболяемостта и т. н., заедно с тяхните причини и

последствия. Тия данни ще покажат какви пжтища ще трябва да се следват за възпитанието или превъзпитание на рибарите, какви мерки — държавни или обществени — трябва да се вземат за подобрене, подкрепа или насърчение на рибарското съсловие. Същите данни ще дадат възможност или по-право ще покажат на рибаря нуждата от професионални сдружения за защита на своите интереси, от взаимноспомогателни и осигурителни каси, — организации, каквито отдавна имат рибарите в по-напредналите страни. Заедно с това те ще дадат възможност да се проучат местните условия и въз основа на тях да се създадат и развият на местна почва организациите на рибарите, без да става нужда, както ние българи често правим — да превеждаме и насаждаме чуждите устава и начала.

Успоредно с тия сведения естествено ще трябва да се събират данни и върху народността, грамотността, престъпността, семейното положение и най-главно материалното положение, което е и най-сигурната гаранция за едно по-бързо развитие на риболовството. Познавайки добре материалното положение на рибаря, ние ще имаме и една правилна мерка за облагането му с данъчни тяжести или обратно за покровителството му чрез премии, субсидии, помощи и т. н., каквито закона е предвидел в доста голяма степен; при такава познавание, никога не биха били възможни невероятните данъци, с които е обложен риболовеца и които от една страна са го довели до днешната му мизерия, а от друга убиват и унищожават самото риболовство.

Всички тия сведения ще могат да се събират с успех само от инспекторите по риболовството; обаче за тая цел инспекторите, заедно с всички тем подведомствени чиновници, каквито закона предвижда, трябва да имат седалището си в своите райони, от където постоянно да обхождат районите си, а не да бъдат задържани към централното управление в столицата и там отвлечани с друга странична работа, както това е било винаги в миналото и както е даже и днес. Една от най-важните задачи на инспекторите по рибарството, покрай научните им изследвания и контрола върху риболовството, трябва да бъде и събирането на статистически данни и материали.

Друга съществена страна за модерното уреждане на риболовството, рибните стопанства, търговия и индустрия това е финансовата заинтересованост на държавата към тях, изразена под форма на данъци, акцизи, мита, такси, наеми и т. н. Една правилна и справедлива стопанска политика е невъзможна в тая, както и във всяка друга област без да се знае какви разходи се произвеждат за дадено стопанство и срещу това какви доходи се получават от него, а също така и обратното, т. е. дали стопанството не е прекомерно изтощавано и срещу това оставено без достатъчно грижи за неговото поддържане. Необходимите данни за правилното осветление и разрешение на тоя въпрос се събират и сега, обаче са разпръснати по разните учреждения и би трябвало големи усилия за да се съберат и подредят така, че да се получи една обща и пълна картина. С данните върху държавните и събираното риболовно право разполага Министерството на земледелието и държавните имоти. Данните за акциза, както и за мита върху внасяната и изнасяна риба се събират от Министерството на финансите и там най-често под-

падат под други по-обща пера, като по такъв начин стават невъзможни за използване. Естествено е, че събирането на данните за мита и акцизите не може да става непосредствено от Министерството на земледелието и държавните имоти — съответно централното рибарско управление, обаче може да се уреди съобщаването на събираните данни, макар и в суров вид, от едното Министерство или неговите учреждения в другото — По такъв начин би могло да се централизират всички данни за държавните приходи от риболовството, рибната търговия и индустрия — в бюрото за рибарството при Министерството на земледелието и държавните имоти, където ще трябва да се централизират и всички други статистически данни върху рибарството.

Наред със статистиката върху риболовството ще трябва да се уреди също такава и върху нашата вътрешна и външна рибна търговия, а именно събирането на възможно по-точни данни върху вътрешните и външни рибни пазари, търсението и предлагането, колебанието на цените и факторите, които го обуславят и му влияят. Тия данни биха били от твърде важно значение не само за правилното уреждане на рибната ни търговия, но и за намиращето се до голяма степен в зависимост от нея — риболовство. Тези две области са тясно свързани една с друга, те взаимно се влияят, тяхното развитие е възможно само успоредно една с друга и най-сетне издаването на едната без достатъчни данни за другата е ако невъзможно, то крайно затруднително и невъзможно.

Сведенията за рибните пазари и сега се събират, главно от търговските камари и преимуществено само за черноморските и Дунавски крайбрежни центрове. Тия сведения, обаче са не винаги достатъчно проверени, а най-главно липсват сведения за пазарите от вътрешността на страната и за тия, за където се изнася и от където се внася риба и рибни продукти у нас. Впрочем за тия недостатъци камарите не може да бъдат обвинявани по простата причина, че рибните пазари и търговия у нас още не са се достатъчно очертали и оформили. Ясно е обаче, че с тая задача — урегулирането на рибната търговия — както и със статистиката върху нея ще трябва да се нагърбят пак Търговските камари в сътрудничество със бюрото по рибарството.

Върху другите клонове на рибарството: риболовството, рибна индустрия и родствението и близки индустрии няма да се спирам, защото те са едва още в своите зачатъци и защото статистиката и върху тях трябва да легне на същите начала, както и тая за риболовството.

Всички събрани и централизирани в Министерството на земледелието и държавните имоти статистически сведения и материали, обаче не трябва да останат само в архивите на министерството, а чрез неговите официални ежемесечни или годишни бюлетени да станат достояние за всекиго, който работи по един или друг начин в областта на рибарството.

Най-сетне нека споменем и за голямата роля, която биха могли и трябва да играят рибарските кооперации, дружества и въобще организации, за подпомагане държавните учреждения във възможно по-пълното осветление чрез статистически данни на всички области от рибарството; нещо от което най-напред самите те имат голяма полза.

Д. Нечаев.

Към историята на тралното риболовство в Черно-море.

Уредите от тралния тип се състоят от една ко-
нична мрежа на торба и две крила също от мре-
жа, които според системата на трала са по-дълги или
по-къси. Уредите се теглят по дъното или над него,
като при това се събира рибата, която се среща
пред торбата или помежду крилата.

Най-разпространения уред от този тип е оттер-
трала, който има специални плочки, прикачени към
крилата, които плочки при движението автоматич-
но разтварят устието на трала. Оттер-тралът обикно-
венно се влечи от парен кораб (водоизмещението
200 — 600 тона, машината 400 — 600 конски сили) и
се прилага за лова на най-разнообразните риби по
дълбочините от 50—250 метра.

Първият сполучлив опит да се приложи оттер-
трал за лова в Черно море е бил направен от Оде-
ския представител на Тихо-океанското риболовно
дружество г. Карцев. За целта той е използвал ри-
боловния параход на дружеството „Федя“, който е
имал всички необходими приспособления за лова.

Още през време на първия рейс (м. декември
1908 г.) капитана на парахода е намерил зимните съж-
талища на несетровите риби. Количество на рибите,
което се е оказало там, е било толкова голямо, че
парахода се е завърнал съвършено пълнен с риба.*)
Редовната ловидба, която се е започнала от тогава,
са е оказала също твърде сполучлива, като парахо-
да всеки 5—8 дена е донасял по 25—40 тона риба.**)

Това обстоятелство е накарало и други изве-
стни риболовци да се заломят със същия лов. В ре-
зултат към началото на 1911 г. тралната флотилия
е имала в своя състав 8 парахода, от които всички
са работили успешно.

Освен тех са се готвили да започнат лова още
неколко парахода, които току що са пристигнали от
английските верфи.

*) Според изчисленията, дадени от директора по риболов-
ството в Германия Д-р Люберт в Северното море на всеки 3 тона
изгорели въглища се пада 1 тон риба.

**) Според сведения на риболовното списание в Германия
„Рибарски курьер“ тралните параходи в Германия всеки рейс (5
— 10 дена) донасят средно до 25 тона риба.

Толкова бързо развитие на тралния лов е обез-
покоило твърде много рибарите от Дунавския район,
които са се занимавали с пролетния лов на несетро-
вите риби с помоща на въдници (кърмаци). Те са се
оплакали пред Министерството на Земледелието, като
са посочили факта, че след появяването на тралните
параходи лова на несетровите риби в техния район
се е намалял почти на 50%.

Същовременно инспектора по риболовството г.
Максимов е представил в Министерството специален
доклад, в който е изтъкнал, че прекомерното разви-
тие на тралния лов заплашва самото съществуване
на несетровите риби и то особено на несетра. (При
тралния лов несетра е имало 90% пълнотата 7% и
калкана около 3% от общия лов).

От тогава се е започнала упоритата борба между
противниците и защитниците на този начин на лова,
която се е водила почти 2 години и се е завършила
с издаването на специалния закон от 8 март 1911 г.,
с който тралния лов в Черно море е бил забранен.

От тази дата и до 1918 год. нито един трален
параход не е излизал от руските пристанища. През
1918 г. Австро-Унгарското Командуване е накарало
Украйинското правителство да издаде на едно риболо-
вно дружество в Одеса позволително да поднови
тралния лов. Дружеството е намерило стария трален
параход, обаче не е могло да набави самите мрежи,
които за това са били изплатени от одеските рибари
без да има при това точни скици на уреда. Риболов-
ната инспекция се е отказала да им даде съдействие
в това отношение.

С тия „домашни“ мрежи и при доста неопитен
персонал дружеството е направило 2 рейса през ме-
сеците август и септември. Резултатите са били пла-
чевни: —от първия рейс парахода се е върнал само с
неколко стотини килограма почета, а втория — без
риба и без торбата, която се е закачила за некой си
подводен предмет и е останала в морето.

Дружеството не е подновило опитите и, докол-
кото ми е известно, от 1918 г. и до днес нов опит
с оттер-трал в Черно море не е бил правен.

Д. Нечаев.

По въпроса за запазване на рибарските мрежи.

През време на лова рибарските мрежи се за-
лепват с тиня, а също със слиз, кръв и др. веще-
ства, които се отделят от телото на рибите. Тия
вещества много лесно се развалят и чрез това пред-
извикват изгниването на самите мрежи. Понеже те
не могат да се изчистят, ако са се вмъкнали вече
вътре в памучните влакна, то мрежите трябва да
се консервират, т. е. да се напоят с негниещи веще-
ства, които да запълнят всичките празнини в памука.

За тая цел обикновено се прилагат или катра-
на или дъбилните вещества (бои за мрежи), които
се съдържат в кората на дърветата.

Катрана е отлично средство, понеже той напъл-
но предпазва памука, като същевременно здраво се
задържа в него. Обаче, катранисването увеличава
тежестта на мрежата почти на 100% и намалява ела-

стичността на нишките, които стават по-корави и по-
чупливи. За това катрана никак не е удобен за кон-
сервирането на по-тънките мрежи, напр. калкански,
скумрийни и пр.

Дъбилните вещества указват доста силно кон-
сервируещо действие и почти не променят свой-
ствата на нишките, но за това пак много лесно се
растварят във водата, поради което след малко
време памука се оголява и започва да се пълни с
гниещи вещества. Това създава голяма неудобства
за рибарите, понеже те са длъжни доста често да
прекъсват лова за да повтарят операциите по дъ-
бенето на мрежите.

Както се вижда нито единия, нито другия на-
чин на консервирането не дава задоволителни резул-
тати. Това именно обстоятелство е накарало научно-

приложната станция в Остенде (Белгия) да се залови с въпроса и да направи ред опити с различни консервируещи вещества.

В резултат е бил намерен начин, с който джбилните вещества могат да се задържат в памука и е бил публикуван следния рецепт на най-рационалното консервиране на мрежите.

Мрежите се потопяват в разтвора на джбилните вещества (бои), където се варят около 48 часа при температурата 80-90°. След това мрежите се изваждат, изсушават и повторно се варят около 48 часа в същия разтвор, като се добавя същото количество от джбилните вещества, каквото е било турено и първия път. Изсушените наново мрежи се потопяват в разтвора от сода и син камък, в който се държат при обикновена температура (около 15-16°) около 2 — 3 часа, като от време на време се разбъркват с дървена пръчка. Тоя разтвор действа върху джбилните вещества, като ги обръща в неразтворими съединения, които не се измиват от водата и се задържат здраво в памука. Извадените от разтвора мрежа се изплакват в морската вода и се изсушават. С това операциите по консервирането се свършват и мрежите са готови за работа.

Свойствата на консервираните по такъв начин мрежи се вижда от следната таблица:

Устойчивост срещу разкъсването

	Преди употребенето	След стоенето в морската вода в продължение:				
		1 сед-мица	5 сед-мици	7 сед-мици	9 сед-мици	11 сед-мица
Не консервираните мрежи	1.95	1.98	—	—	—	—
Консервиран. мрежи	2.35	2.55	2.48	2.45	2.36	2.32

Този начин на консервиране дава отлични резултати и за това той трябва да се опита и от нашите рибари. Те и без това джбят (боядисват) своите мрежи, значи допълнителните разходи не ще надминат 50 — 60 лева за всеки 100 килогр. мрежи, за което количество е необходимо само 2 клгр. син камък и 1½ кгр. сода (NaCO₃).

Що се отнася до запазването на консервираните вече мрежи, то по този въпрос сметам за полезно да отбележа следното;

Както е известно влажните мрежи и то особено тия, които са зацапани в тиня и кал, много бърже се нагреват. Това явление е опасно за мрежите, обаче понякога не може да се предотврати, поради невъзможността те да се изсушат на време (на лодката и пр.) При такива условия полезно е мрежите, да се посипват с обикновена сол, която не допуска развитието на гнилостните бактерии. Усолените мрежи могат да се държат в влажно състояние, доста дълго време без да стане нещо лошо с тях.

Д-р Иванов — Бургас.

По вноса на рибарската прежда.

Едни от главните риболовни уреди в риболовството са мрежите. Днес те съставляват най-важната част от инвентаря на всяко риболовец, или риболовна кооперация.

Пред войната поддържането на инвентаря от страна на риболовците не съставляваше особено голяма мъжността за тях поради сравнително ефтените материали, от които се правяха. Днес обаче най-голямата трудност която среща нашето още слабо и неразвито риболовство, това е подновяването на старите мрежи, както и снабдяването с нови такива.

Новата митническа тарифа, влязла в сила от м. април м. г. дайде още по-вече да усили поскупването на мрежите и предиите от които се приготвяват. Според старата тарифа рибарската прежда, се облагаше с 60 лв. зл. за 100 кгр. По новата тарифа (ст. 355: Прежда от две или по-вече жици, (а не белеза), се облага с 100 лв. зл. 100 кгр.

Готовите мрежи също са засегнати от новата митническа тарифа. По ст. 358 мрежите за ловене на риба (памучни се облагат с 210 лв. зл. 100 кгр., а по ст. 376 същите мрежи от растителни предилни материали ще заплащат при вноса си 300 лв. зл. за 100 кгр. По-рано готовите мрежи за ловене на риба заплащаха 150 лв. Има следователно едно увеличение от 40% и 100%.

От по-голяма важност за риболовците в страната и за развиването на плетачеството на мрежи е, митото което се събира от преждата предназначена за рибарски мрежи. Министерството на финансите, вместо да облекчи вноса на тоя вид прежда за да насърчи риболовството, за повдигането, на който се създаде специален закон, е наредило напоследък до митниците, щото за напред всички двужични и многожични прежди, които са два или по-вече пъти о-сукани да се облагат като конци. Съгласно това нареждане преждата вместо да се облага по ст. 355 — с 100 лв. мито, ще се облага по ст. 356:

Конци боядисани или не

а) на макари, кълбета, картончета и др.

форми 400 лв.

б) други 300 лв.

По тоя начин митото на рибарската прежда се увеличава четворно, от 100 лева на 400 лв. зл. за 100 кгр. А един пакет прежда вместо да плаща мито 40 лв., както е било до сега, ще заплаща 160 лв. или на 1 кгр. прежда ще се пада мито около 80 лв. До колко това нареждане на финансовото м-во е нецелесъобразно и подлежи на коригиране. Явствува от факта, че готовите мрежи се облагат наполовина по-евтино от преждата — по ст. 358 с 210 лв. зл. на кгр., от която се приготвят.

Ние не допускаме, че Министерството на финансите при издаването на горното нареждане ще е имало пред вид, че рибарските прежди ще бждат засегнати с по-голямото мито на ст. 356. Защото с нищо не може да се опраздае една подобна мярка, която да засяга суровия материал по-тежко от когото предмета изработен от същия тоя материал. Приготвянето на мрежи в България става невъзможно при поддържането на горното нареждане. Нашите рибари се принуждават да заплащат за рибарската прежда

четири пѣти по-вече мито, или да доставят готови мрежи при мито два пѣти по-високо от колкото е предвидено в тарифата за преждите.

Ако Министерството на финансите не е искало да се засегнат рибарските прежди със своето горнѣо нареждане, то трябва да ладе допълнително тѣлкувание до своите митници, за да спрат прилигането му.

Но едно корегирание е необходимо не само по отношение нареждането на финан. Министерство, но и по отношение на самата вносна тарифа. Ние имаме специален закон за рибарството, обаче издават се на-

редби и налагат се такси върху рибата и риболовните уреди, които никак не са от естество да подтикнат риболовството.

В София е приготвен законопроект за ревизиране на вносните мита. Ние смятаме, че ревизията трябва да засегне и митото на рибарските мрежи. Това мито би трябвало да се намали поне на половина от сегашния размер, а именно: от 100 на 50 лв. Като повдигаме тоя въпрос в страниците на сп. „Рибарството и отраслите му“. Надеяме се, че М-ството на финансите ще вземе бележка от предложението ни.

Морското риболовство през 1921 год. в Англия.

Английското Министерство на Земледелието и Риболовството недавно обнародва статистически таблици за 1921 год.

От тия таблици явствува, че риболовството в Англия и Валис, т. е. без онова на Шотландия и Ир-

През 1921 год.	569,904,396	килограма	на стойност	15,998,068	Английски лири
„ 1920 „	743,805,063	„	„	21,202,521	„
„ 1913 „	823,771,074	„	„	10,009,328	„

Тия числа показват по количество и по стойност едно значително намаление спрямо 1920 год. и по количество едно още по-големо намаление спрямо последната година преди войната 1913 год. Намалението, спрямо 1913, през 1921 год. възлиза крѣгло на 255 милиона килограма, намалението се дължи на намалената ловидба на селѣодки (карагѣоза) и скумрия. С плаващи мрежи уловената риба, към която принадлежат и селѣодки и скумрии, през 1921 год. е уловено едно количество само от 168.5 милиона килограма спремо 255 милиона килограма през 1920 г. и приблизително 408 милиона, през 1913 год. Тези

ландия — спрямо предшествующата година е било значително намалено.

Общото количество на стоварената риба възлизола:

на стойност	15,998,068	Английски лири
„	21,202,521	„
„	10,009,328	„

числа доказват още веднаж: до колко много е пострадала ловидбата на селѣодки в Англия при ограниченото число на Германските пазари и ижлното изгубване на Руските такива.

С трал е уловена през 1921 г. риба 397.8 милиона килограма спремо 484.5 милиона килогр. през 1920 год. и 423.3 милиона през 1913 год. Намалението спрямо 1920 год. без съмнение трябва да се отдаде на стачката на вѣглекопачите, която трая месеци наред през лятото на 1921 год.

По сѣщите причини удари назад стоварването в главните рибни пазари. Числото им бе следното:

Внос в по-важните Английски рибни пазари:

	Гримсби	Хул	Ярмут	Ловещофт	Флествуд
1921 год.	14117 кгр.	78846 кгр.	73338 кгр.	62832 кгр.	45849 кгр.
1920 „	183855 „	99756 „	124593 „	100980 „	51266 „

Разделено по видове рибите общото количество ловидби на Английското риболовство в открито море през 1921 год. е следното:

Селѣотка	153692226 кгр.	на сума	1036593 л. англ.
Разни видове треска	246869427 „	„	8057613 „
Шоле (от рода на писа-балж)	33453807 „	„	2346391 „

От ловидбата на по-важните Английски пристанища за тях се припада:

Ярмут	1921 г.	70862598 кгр.	1920 г.	120955170 кгр.
Ловещофт	„	43810679 „	„	76964151 „
Норшилд	„	6143919 „	„	10489527 „

Тези числа показват твърде голямото намаление на селденото риболовство в Ярмут и Ливешофт през 1921 год.

Твърде интересно сѣщо как се разпределя ловидбата на селѣодки спрямо разните видове плавателни кораби. От ловидбите с плаващи мрежи се припада:

На плаваща мрежа с параход	213523073 кгр.
„ „ с I кл. мотор. сѣдове	18394119 „
„ „ с II кл. „	3333473 „
„ „ с платноходни	484072 „

От другите риби са уловени от отделните плавателни сѣдове и риболовни мрежи от:

Параходи с трал	348752750 кгр.
Параходи с вѣдници	15325449 кгр.
Мотори	1283619 кгр.

Моторни сѣдове 150195 кгр.
Платноходци с трал 9809697 кгр.

Тези числа показват извѣжредно голямо производство на параходните тралѣове и малката роля, която играят моторните и платноходните такива спрямо пѣрвите.

Изражено в проценти от общото число ловидби уловената риба се припада:

Рибарски параходи с трала	88.6 %
Моторни кораби	0.32 %
Платноходни кораби	2.45 %
Параходи с вѣдници	3.84 %
Моторни	0.55 %
Параходи с други уреди	0.32 %
Мотори	0.04 %

При това се обрѣща още веднаж вниманието, че всичките тия числа се отнасят само за Английското морско риболовство, като даните за твърде значителното Шотландското, Ирландското морски риболовства не са поместени в тях.

Превел от немски Б.

Зал. Лейтенант Иванов Сава.

74365

Сведенията на старите писатели за рибарството в Черно море.

Риболовството в Черно море е толкова старо, колкото и корабоплаването по неговите води, които според историческите данни още в 26 век преди Р. Хр. са указвали гостоприемство на прочутите стари финикийски моряци. Естествено, че тия отдалечени времена не са били начало на риболовството и корабоплаването в нашето море, особено в прибрежните му води; тук риболовството и корабоплаването датират много по-отдавна — още от времената, когато е станало първото заселване на девствените му брегове. За жалост, обаче, до нас не са достигнали никакви данни за риболовството в Черно море, както от тия много далечни времена, така и от времето на финикийското могъщество. Първите сведения за риболовството и изобщо за рибарството, ние черпим от бащата на историята — Херодот. След него, редица други гръцки и римски писатели, които списват Черно море и сжбитията, които са се развили по неговите води и близките му прибрежни страни, между другото, отделят и по няколко думи за рибарството. Треба да се забележи обаче, че числото на тия автори, които ни дават някои сведения за рибарството в Черно море е много малко, в сравнение с числото на останалите автори, които вжобще говорят нещо за морето, но които не споменават нищо за рибарството в него. Макар, че сведенията, за които става дума, са откъслечни и понякога много неточни, все пак, като ги проследим, те ни дават една представа за състоянието на древното рибарство в Черно море. А то е било развито в голям размер, поставено на здрави начала и доходно. Рибите, които са се ловили в Черно море се ценили много, изнасяли се за продаж в близки и далечни страни и са били заплащани скъпо, като много вкусни.

Тук по-долу дават в хронологически ред ония откъслечи от съчиненията на старите писатели, които са в свързка с рибарството в Черно море. Те са извлечени от книгата на В. В. Латинцев — „Известия древних писателей греческих и римских о скинии и кавказе“. (С. Петербургъ, 1893 — 1906 год., томъ I и II). В края на всеки откъслек в скобки са поставени две числа — римско и арабско; първото обозначава тома, а второто — страницата от книгата на Латинцев, откъдето е извлечен откъслекът.

* *

I. ХЕРОДОТ.

(Гръцки писател, роден около 484, умрял около 525 година преди Р. Хр.)

ИЗ ОПИСАНИЕТО НА СКИТСКИТЕ РЕКИ.

53 . . . по из останалите реки Днестър е най-доходната; тя доставя на стадата прекрасни и многопитателни пасища и в огромно количество най-превжходна риба; водата му е много приятна на вкус и се отличава със своята чистота между мжтните реки на скитите; . . . в него (Днестър) се ловят и солят големи безграбначни риби, наречени есетрова, а освен това там има и много друго, което е достойно за удивление. (I, 24).

II. АРИСТОТЕЛ.

(Знаменит древен гръцки философ, учител на Александър Велики, роден в Стагир в 348 г., умрял в Халкида в 322 г. преди Р. Христово).

По-големата част „коли“ не навлизат в Черно море, а прекарват летото и отглеждат малките си в Мраморно море и зимуват в Егейското; но тунците, палмудите и скомарините през пролетта навлизат в Черно море и там прекарват летото, тъй както и голема част от другите риби, които отиват на стада по течението; а на стада живеят повечето от рибите; всички риби, които живеят на стада имат водачи. Те се преселват в Черно море заради храната, (храната там е изобилна и по-добра, вследствие на пряснотата на водата) и защото там няма много големи морски животни, освен делфини и тюлений, пак и делфините там са по-малки по размери, когато при излизането от него веднага се срещат големи делфини. И така, рибите се преселват там заради храната, а така също за да развждят и малките си: там има удобни за това места, защото годната за пиене и изобщо по-пресната вода способствува за развитието на малките. Когато процеса на размножаването се завърши и малките порастнат, те излизат от Черно море веднага след Плейадите . . .

— По-големата част от породите биват по-здрави в джжделивите години: тогава те не само че си намират повече храна, но и изобщо джжделивото време им е полезно . . . За доказателство на това служи преселването на повечето от рибите през летото в Черно море: водата в него е по-пресна, вследствие на впадащите в него множество реки, които внасят в морето изобилна храна. (I, 377).

— Разправят, че вжлците при Азовско море са приучени от рибарите да хранят и да им пазят лова. В случай, че рибарите не им дадат част от уловената риба, вжлците им развалят мрежите, когато последните са разпростряни за проветряване и изсушаване. (I, 378 и 411).

— Говорят, че някои от птиците, които през зимата в Черно море, не дават признак, че чувстват болки, когато им отскубват пера или ги намушват на шиш, а само тогава, — когато ги пекат на огъня. Разказват също, че много от рибите не чувстват, когато ги разрезват и разсичат и че са чувствителни само към сжгряването им с огън. (I, 380).

(Следва).

РИБНО ТЪРЖИЩЕ

Варненско рибно тържище

от 1 II. до 30 XII. 1922 г.

ОТ ЕЗЕРОТО

Бяла	71	кг.	от 46	—	101	лева.
Платика	143	"	"	13	—	31
Писия	2309	"	"	6	—	39
Щука	306	"	"	13	—	25
Меше	69	"	"	7	—	11
Чига	1	"	"	30		"

Сом	43 кгр.	от 40 — 54	лева
Кая	2088	" " 8 — 23	"
Терциона	168	" " 23 — 27	"
Илария	279	" " 31 — 33	"
Белица	89	" " 7 — 20	"
Шаран	27	" " 39 — 49	"
Хамсия	15	" " 31	"
Разни	424	" " 10 — 50	"

Забел. Посоченото количество риба е част от уловената риба във Варна — Гебеджанското езеро, продадена в рибното тържище на гр. Варна.

За в бъдеще ще даваме ежемесечни сведения за всичката риба уловена във Варна — Гебедженското езеро, продавана както във Варна, тъй и в Гебедже.

ОТ МОРЕТО

Паламуд	8712 бр.	от 8 — 26	лв.
Солен паламуд	110 кгр.	" 50 — 75	"
Торик	13 бр.	" 60 — 136	"
Скумрия	5655	" " 6 — 21	"
Лефер	12 кгр.	" 36 — 104	"
Кая	5507	" " 15 — 43	"
Илария	156	" " 28 — 40	"
Калкан	27	" " 10 — 23	"
Измарид	6	" " 17	"
Карагйоз	23	" " 30 — 135	"
Терциона	7	" " 16 — 27	"
Стафрид	605	" " 24 — 45	"
Граца	1336	" " 8 — 15	"
Заргана	530	" " 10 — 24	"
Минакоп	485	" " 23 — 50	"
Бяла	2	" " 85	"
Морска лястовица	1	" " 48	"
Писия	51	" " 7 — 36	"
Хамсия	94	" " 31	"
Леврек	28	" " 100 — 110	"
Трица	52	" " 18	"
Кефал	1	" " 40	"
Разни	336	" " 17 — 50	"

Тази годишната есенна ловидба в морето е в сравнение на пролетната и на миналогодишната такава много по-слаба. Далните се дигнаха по-рано от обикновения им срок, благодарение на тая слаба реколта.

Прави впечатление голямото количество морска кая (полчета), което се дължи в голяма степен на работенето на няколко групи руснаци с вждичи (парагати), които са рибарите като вждичари в Русия (край Одеса).

Желателно е нашите местни рибари да усвоят оная особеност, която е характерна за вждичите на тия рибари-чужденци.

P. S.

Бургаско рибно тържище

(Специална кореспонденция).

Бургас, 15 Януарий 1923 година.

През времето от 1 до 15 Януарий т. г. риболова в Бургас е бил твърде слаб. Това се обяснява със сезона през който спадат тези дни.

Общото наловено количество риба за горния период възлиза на 926 кгр. По видове на наловената риба количеството се разпределя:

Полчета	182 кгр.
Шаран	304
Чортан	283
Сулка	134
Разни	23

Цените, които се добиха на рибната борса бяха: за полчетата между 25 — 38 лв. кгр., за шарана от 28 — 35 лв., за чортан от 17 до 20 лв., за сулка от 31 до 39 лв. кгр. Най-висока цена е добила рибата сулка на 3 януари — с 39 лв. кгр.

В сравнение със същия период време за 1922 год. риболова тази година надминава по количество и цена миналогодишния. От 9 до 15 януари м. г. е било наловено само 169 кгр., до като за същата седмица т. г. е било наловено 393 кгр. Максималната цена на полчета миналата година през съответната седмица е била 25 лв. кгр., тази година 38 лв. кгр. Сулка и Шаран не е било наловено никак м. година.

Ловидбата на скумрии се привърши окончателно към средата на м. Декември и далните бяха вдигнати до края на същия месец. Според сведения от Созопол в соополския залив през м. Декември са били наловени 523,600 броя скумрии, продадени по цена средния от 3-10 до 8-20 лв. парчето.

В Анхиало и Месемврия през изтеклия м. декември не е имало значителен риболов.

КНИЖНИНА.

1. Dr Eichelbaum. „Herings-Schleppnetzfischerei“ — Berlin 1922.

В книгата се излагат изследванията на Германското Риболовно Дружество, относително риболовствата на селйодки (карагйози) с трали (подвижни приджии мрежи) през годините 1912—1914. Освен това, в нея има статистическите данни за същия лов в Северното море, Скагерак и Категат през 1908—1912 и 1918—1921 години.

Кратки извадки от тази книжка ще бъдат поместени в списанието.

B.

2. П. Дренски. „Рибни и риболовство във Варна—Гебедже—Караач—Султанларските блатата.“ (Сведения по земледелието Бр. 10, 1922 год.)

Статията на г. Дренски съдържа кратки бележки върху произхождение и развитие на блатата и доста пълни сведения за начина на риболовстване и рибната фауна в тях. Статията е илюстрирана с 10 рисунки, които представляват предимно разни рибарски уреди.

Ние можем да поздравим инициативата на автора, че той е описал сегашното състояние на риболовството в тия блатата. Това описание е още повече навременно, защото след прокопаването на седиинителния канал между Варненското и Гебедженското блато, което ще стане в скоро време, сигурно ще се променят не само хидро-биологическите, но и риболовните условия в поменатите блатата.

A. H.

3. П. Дренски. „Нов вид *Eupomotis Gibbosus* Z за нашата сладководна рибна фауна“. (Сведения по земледелието бр. 11, 1922 г.)

Тази риба е една от най-разпространените в Северна Америка и е била пренесена в Европа с риборазвждни цели. За сега е намерена за пръв път само в Свищовското блато. Според мнението на автора най-вероятно е тя да е дошла през Дунава от Чехско, дето риборазвждното дело е добре развито.

A. H.

Професионална Рибарска Кооперация „БЪЛГАРСКИ РИБОЛОВЕЦ“ — гр. Варна.

ПОКАНА.

На основание чл. 33 от Закона за кооп. сдружения и чл. 34 от Устава на Кооперацията, управителния съвет поканва членовете на Кооперацията на **общо редовно годишно събрание**, което ще стане на 4 февруари т. г. в 10 часа в Рибното тържище при гара Гебедже

при следния дневен ред:

- 1) Отчет на Управителния съвет за изтеклата 1922 год.
- 2) Доклад на Контролния съвет,
- 3) Удобрение баланса и сметката „Загуби и Печалби“,
- 4) Освобождение от отговорност Управителния и Контрол. съвети за изтеклата година.
- 5) Изменение на забележката към т. г. от чл. 12 на Устава.
- 6) Избиране трима членове за Управ. съвет на местото на добров. подалите оставка,
- 7) Избиране на един член за Контролния съвет, на местото на излезлия по жребие, и
- 8) Разни.

От Управителния Съвет.

ДОКЛАД

на Контролния съвет на Проф. Рибарска Кооперация „Български Риболовец“ за второто общо редовно годишно събрание на членовете на същата кооперация.

Другари Кооператори,

Съгласно чл. 60 от Закона за Кооперативните сдружения и чл. 33 от Устава на Кооперацията, ние проверихме годишния баланс, както и сметката „Загуби и Печалби“, съставени на 31 Декемврий 1922 год. и ги намерихме, че са водени редовно и правилно.

Молим, да уоборите отчета на Управителния съвет и същевременно освободите Управителния и Контролния съвети от отговорност за дейността им през отчетния период.

Варна, 21 Януари 1923 год.

КОНТРОЛЕН СЪВЕТ:

Демир Иванов, Митю Николов и Тома Иванов.

БАЛАНС

АКТИВ		составен на 31 Декемврий 1922 год.		ПАСИВ	
Каса	21838 45	Дялове	101100 —		
Движими и недвижими имоти	23581 10	Спестявания (чл. внос)	1484 45		
Полици за събиране (заеми)	74800 —	Фондове	7167 65		
Влогове в Б. З. Банка	1000 —	Лихви за 1923 год.	1114 —		
Стоки	2302 —	Възнаграждения	3390 80		
Гаранция	60 —	Дивидент	9324 65		
	123581 55		123581 55		

Сметка „Загуби и Печалби“ на 31 XII 1922 г.

ЗАГУБИ		ПЕЧАЛБИ	
Общи разходи (заплати, наеми, отопл. и др.)	123539 15	Риболовно право	123742 25
Плици за събиране	800 —	Комисиони	28670 —
Гаранция	10000 —	Лихви	2784 30
Амортизация на имотите	3442 —	Случайни	596 40
Обзавеждане	1963 35	Риболовни бители	600 —
ЧИСТА ПЕЧАЛБА:		Стоки	305 50
Резервен фонд 10%	1695 40		
Общоплезен фонд 5%	847 70		
Помощи и злополуки 10%	1695 40		
Възнагражд. на упр. съв. 10%	1695 40		
„ „ контр. съв. 5%	847 70		
„ „ чиновн. 5%	847 50		
8% дивидент на дълговете	8088 —		
„ „ върху производств.	1236 65		
	16953 95		
	156698 45		156698 45

8—1—1

Директор: П. Цишманов

Управителен Съвет: Председател: Л. Черпански
Подпредседател: Ам. Анаев
Секретар: П. Цишманов
Чл. Хр. Парчев, Н. Данданов

Контролен Съвет: Председател: Д. Иванов
Член: М. Николов, Т. Иванов